

Парчевська Олександра,

здобувач ступеня вищої освіти
бакалавра навчально-наукового
інституту права та психології
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:

т.в.о. завідувача кафедри мовної
підготовки навчально-наукового
інституту права та психології
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат філологічних наук, доцент
Максименко О. В.

РОЛЬ ЗАКОНОДАВСТВА В РЕГУЛЮВАННІ ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

Мова – історія народу, генетичний код нації, ознака її самостійності й самобутності, «коли інша мова витісняє рідну, поступово відбувається відчуження від своїх предковичних джерел, а отже відчуженість від власної моралі, культури, історії, звичаїв, змінюються норми поведінки, мислення» [1, с. 1].

Мова є одним із найважливіших досягнень в еволюції людського суспільства, що впливає на розвиток права. Право є інструментом управління суспільними процесами, набуває властивостей нормативного регулятора лише тоді, коли воно закріплене в мові.

У контексті розбудови демократичної правової держави й реформування правової системи відповідно до загальноєвропейських стандартів особливої актуальності набуває мовна підготовка юристів. Ураховуючи важливість забезпечення єдиного правового спілкування, правова регуляція використання мови є ключовим елементом ефективного функціонування адвокатури, прокуратури, судової системи та інших правоохоронних органів. Окрім того, забезпечує захист національної ідентичності та культурних цінностей, а також сприяє зміцненню правової єдності держави.

Статус української мови як єдиної державної мови в Україні визначає низка нормативних документів. Зокрема стаття 10 Конституції України та стаття 1 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» визначають, що державною мовою в Україні є українська мова. Відповідно до законодавчої бази органи державної влади

зобов'язані використовувати українську мову в усіх офіційних документах, судових рішеннях та під час комунікації з громадянами для забезпечення єдності та прозорості в правовому регулюванні. Отже, система юриспруденції має функціонувати винятково українською мовою [1, с. 2].

Використання здобутків лінгвістики в юриспруденції має особливе значення з огляду на розроблення концепції розвитку юридичної освіти в Україні й особливо реформування судової системи, тому Закон України «Про судоустрій і статус суддів» також встановлює вимоги щодо використання української мови в судочинстві. Це є важливим для забезпечення доступу громадян до судових рішень та їх розуміння. Судові документи, зокрема вироки, ухвали, рішення мають бути укладені українською мовою.

Володіння професійною мовою вимагає знання офіційно-ділового стилю, функціонування мовних одиниць у правових текстах; характеристики словотворення та словосполучень, що відповідають чіткості, точності, послідовності, зрозумілості та простоті висловлювання; формулювання думок у письмовому та усному мовленні [3, с. 12].

Хоча законодавча база щодо обов'язкового використання української мови в правовому полі досить чітка, на практиці виникає декілька проблем. По-перше, недостатній рівень підготовки фахівців, які отримували юридичну освіту в період, коли домінувала російська мова, тому особи, які претендують на посаду в правоохоронних органах та органах державної влади, мають скласти іспит на рівень володіння українською мовою відповідно до стандартів, розроблених Національною комісією зі стандартів державної мови.

По-друге, це труднощі щодо перекладу правових документів. Переклад правничих текстів вимагає не лише особливо обережного ставлення до передавання змісту документа, а й ретельного добору українських відповідників юридичних термінів, це може призвести до того, що документ автоматично є юридично невідповідним оригіналу. Відтак і можливість застосування документа в правничій практиці стає сумнівною, що може призвести до важко передбачуваних наслідків.

Держава активно підтримує розвиток української мови в усіх сферах життя, зокрема і правовій. Відбувається постійний процес удосконалення нормативної бази, що регулює використання мови в судах, органах державної влади та інших правових інституціях. Окрім того, держава сприяє виданню

юридичної літератури, підручників та коментарів до законів українською мовою.

Отже, незважаючи на деякі виклики, українська мова утверджується як основний засіб комунікації в правовій сфері, що є важливим кроком до подальшого розвитку національної правової системи. Юриспруденція покликана задовольняти потреби суспільного життя, освіти та політичної системи держави. Тому досить важливим є правильне використання української мови в юриспруденції, уживання всього лексичного багатства, що є невід'ємним складником формування мовної та мовленнєвої компетентності, гарантії професійного зростання як показника рівня загальної культури особистості кожного українця.

Список використаних джерел

1. Лагдан С.П. Роль української мови у формуванні ціннісних орієнтацій студентської молоді. URL: <http://eadnurt.diit.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4441/1/Lahdan1.pdf>

2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/Laws/show/254k/96-вр>

3. Закон України від 25.04.2019 № 2704-VIII «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

4. Мова української юриспруденції : навч. посіб. / В. М. Пивоваров, О. М. Єрахторіна, О. А. Лисенко та ін. Харків : Право, 2020. 330 с.

Петін Олександр Сергійович,

здобувач ступеня вищої освіти
бакалавра Київського інституту
Національної гвардії України

Науковий керівник:

професор кафедри мовної підготовки
Київського інституту Національної
гвардії України, кандидат філологічних
наук, доцент **Посмітна В. В.**

ФУНКЦІОНУВАННЯ ВІЙСЬКОВОГО ДИСКУРСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Військовий дискурс є особливим типом мовної діяльності в сучасному комунікативному просторі. Специфічне функціонування військового дискурсу в умовах воєнного стану, сучасні особливості використання військової лексики в комунікації